C/2024/5753

17.10.2024 г.

P9_TA(2024)0019

Живак: дентална амалгама и други продукти с добавен живак, за които се прилагат ограничения за производство, внос и износ

Изменения, приети от Европейския парламент на 17 януари 2024 г. към предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) 2017/852 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. относно живака по отношение на денталната амалгама и други продукти с добавен живак, за които се прилагат ограничения за производство, внос и износ (COM(2023)0395 – C9-0309/2023 – 2023/0272(COD)) [1]

(Обикновена законодателна процедура: първо четене)

(C/2024/5753)

Изменение 1

Предложение за регламент

Съображение 1 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(1а) Живакът като химикал е проблем в световен мащаб за околната среда поради своя пренос на далечни разстояния в атмосферата, неговата устойчивост след антропогенното му въвеждане в околната среда и способността му да се натрупва биологично в екосистемите. Живакът също така значително вреди на човешкото здраве и се предава от майките на децата чрез плацентата или чрез кърменето. Замърсяването на околната среда с живак може да е резултат от антропогенни дейности, включително недостатъчно управление на отпадъците от живак, кремация или неправилно прилагане на задължителни сепаратори в зъболекарските практики.

Изменение 2

Предложение за регламент

Съображение 4

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(4) Като се има предвид наличието на безживачни алтернативи, е целесъобразно да се забрани използването на дентална амалгама за дентално лечение на всички членове на населението, като същевременно се запази възможността за използване на дентална амалгама за пациенти със специфични медицински нужди. За да се предотврати производството на дентална амалгама, която е забранена на пазара на Съюза, с цел износ от Съюза, е необходимо да се забрани производството и износът на дентална амалгама.	(4) Като се има предвид наличието на безживачни алтернативи, ***достъпността на алтернативните материали и текущият преход към безживачни пломби в много държави членки,*** е целесъобразно да се забрани използването на дентална амалгама за дентално лечение на всички членове на населението, като същевременно се запази възможността за използване на дентална амалгама за пациенти със специфични медицински нужди. ***Преходът към безживачни алтернативи за стоматологични***

[1] Въпросът е върнат за междуинституционални преговори в компетентната комисия съгласно член 59, параграф 4, четвърта алинея от Правилника за дейността (A9-0002/2024).

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
Поради това член 10 от Регламент (ЕС) 2017/852 следва да бъде съответно изменен.	***пломби вече е напреднал в много държави членки, като по този начин се подчертава осъществимостта и необходимостта от тази забрана като икономически ефективен начин за предотвратяване на допълнително замърсяване с живак***. За да се предотврати производството на дентална амалгама, която е забранена на пазара на Съюза, с цел износ от Съюза, е необходимо да се забрани производството и износът на дентална амалгама. Поради това член 10 от Регламент (ЕС) 2017/852 следва да бъде съответно изменен.

Изменение 3

Предложение за регламент

Съображение 4 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4а) Крематориумите са значителен източник на изпускания на живак в атмосферата и дори при постепенно премахване на денталната амалгама, крематориумите ще продължат да допринасят за замърсяването на въздуха, водата и почвата с живак. Необходимо е да се събере информация за мерките, прилагани в държавите членки, и да се разработят насоки за крематориумите, за да се постигне адекватно предотвратяване на замърсяването и да се смекчи въздействието върху околната среда и човешкото здраве.

Изменение 16

Предложение за регламент

Съображение 4 б (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(4б) За да се ограничи социално-икономическото въздействие на преминаването към безживачни пломби върху разходите за стоматологични грижи за пациентите и зъболекарите, държавите членки следва да се стремят да осигурят подходящо възстановяване на разходите за безживачни алтернативи. Постепенното премахване на денталната амалгама следва да бъде придружено от професионално обучение за зъболекарите, когато е целесъобразно, с цел адаптиране към новите техники.

Изменение 4

Предложение за регламент

Съображение 5

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
(5) С член 4, параграф 1 от Директива 2011/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([44])се забранява пускането на пазара на Съюза и вносът в Съюза на определено електрическо и електронно оборудване, съдържащо живак. В приложение III към посочената директива са изброени, наред с други елементи, някои лампи с добавен живак, които са освободени от посочената забрана до посочените в него дати. Това освобождаване вече изтече на 13 април 2016 г. за нелинейните халофосфатни лампи ***и ще изтече*** на 24 февруари 2023 г. ***или на 24 февруари 2027 г.*** за някои компактни луминесцентни лампи, линейни луминесцентни лампи и натриеви лампи с високо налягане (лампи с натриеви пари) за общо осветление, както и за ***нелинейните трилентови луминесцентни лампи с луминофор***. Освен това някои линейни луминесцентни лампи за общо осветление са включени в списъка за бъдеща забрана в Решение МС-4/3, прието на четвъртото заседание, проведено в периода 21—25 март 2022 г., на СОР по Конвенцията Минамата относно живака ([45]). Това решение беше подкрепено от Съюза с Решение (ЕС) 2022/549 на Съвета ([46]). Тъй като някои от тези лампи понастоящем не са обхванати от част А от приложение II към Регламент (ЕС) 2017/852, за целите на съгласуваността те следва да бъдат включени в него, за да се забрани тяхното производство и износ от датите ***съгласно*** приложение III към Директива 2011/65/ЕС и най-амбициозните дати, включени в Решение МС-4/3.	(5) С член 4, параграф 1 от Директива 2011/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([44])се забранява пускането на пазара на Съюза и вносът в Съюза на определено електрическо и електронно оборудване, съдържащо живак. В приложение III към посочената директива са изброени, наред с други елементи, някои лампи с добавен живак, които са освободени от посочената забрана до посочените в него дати. Това освобождаване вече изтече на 13 април 2016 г. за нелинейните халофосфатни лампи, на 24 февруари 2023 г. за някои компактни луминесцентни лампи ***и на 24 август 2023 г. за*** линейни луминесцентни лампи ***за общо осветление***. ***За нелинейните трилентови фосфорни луминесцентни лампи срокът на освобождаването изтича на 24 февруари 2025 г. Освобождаването за повечето*** натриеви лампи с високо налягане (лампи с натриеви пари) за общо осветление с ***подобрени цветни индекси изтече на 24 февруари 2023 г., докато за останалите лампи,*** както и за ***други*** натриеви лампи ***с високо налягане (лампи с натриеви пари) за общо осветление, срокът на действие на изключенията ще изтече на 24 февруари 2025 г.*** Освен това някои линейни луминесцентни лампи за общо осветление са включени в списъка за бъдеща забрана в Решение МС-4/3, прието на четвъртото заседание, проведено в периода 21—25 март 2022 г., на СОР по Конвенцията Минамата относно живака ([45]). Това решение беше подкрепено от Съюза с Решение (ЕС) 2022/549 на Съвета ([46]). Тъй като ***е целесъобразно да се забрани износът от Съюза на останалите лампи с добавен живак във възможно най-кратък срок и*** някои от тези лампи понастоящем не са обхванати от част А от приложение II към Регламент (ЕС) 2017/852, за целите на съгласуваността те следва да бъдат включени в него, за да се забрани тяхното производство и износ от датите***, посочени в*** приложение III към Директива 2011/65/ЕС и най-амбициозните дати, включени в Решение МС-4/3. ***Освен това могат да бъдат постигнати значителни съпътстващи ползи чрез постепенното премахване на износа на лампи с добавен живак възможно най-скоро, като се има предвид, че безживачните алтернативи са по-ефективни от енергийна гледна точка и следователно биха предотвратили отделянето на тонове емисии на CO_2.***
([44]) Директива № 2011/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (ОВ L 174, 1.7.2011 г.).	([44]) Директива № 2011/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно ограничението за употребата на определени опасни вещества в електрическото и електронното оборудване (ОВ L 174, 1.7.2011 г.).
([45]) Решение (ЕС) 2022/549 на Съвета от 17 март 2022 г. за позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във втората част на четвъртото заседание на Конференцията на страните по Конвенцията Минамата относно живака по отношение на приемането на решение за изменение на приложения А и Б към посочената Конвенция (ОВ L 107, 6.4.2022 г., стр. 78).	([45]) Решение (ЕС) 2022/549 на Съвета от 17 март 2022 г. за позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във втората част на четвъртото заседание на Конференцията на страните по Конвенцията Минамата относно живака по отношение на приемането на решение за изменение на приложения А и Б към посочената Конвенция (ОВ L 107, 6.4.2022 г., стр. 78).

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
([46]) Решение (ЕС) 2022/549 на Съвета от 17 март 2022 г. за позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във втората част на четвъртото заседание на Конференцията на страните по Конвенцията Минамата относно живака по отношение на приемането на решение за изменение на приложения А и Б към посочената Конвенция (ОВ L 107, 6.4.2022 г., стр. 78).	([46]) Решение (ЕС) 2022/549 на Съвета от 17 март 2022 г. за позицията, която трябва да се заеме от името на Европейския съюз във втората част на четвъртото заседание на Конференцията на страните по Конвенцията Минаматаотносно живака по отношение на приемането на решение за изменение на приложения А и Б към посочената Конвенция (ОВ L 107, 6.4.2022 г., стр. 78)..

Изменение 5

Предложение за регламент

Съображение 5 а (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(5а) С оглед на вредното въздействие на живака и живачните съединения върху човешкото здраве и околната среда експозицията и емисиите следва да бъдат сведени до минимум във възможно най-голяма степен. Последните доклади показват, че европейските дружества произвеждат и изнасят живачни съединения, които се използват за неразрешена употреба, особено в козметични продукти. Поради това Комисията следва да докладва за изпълнението и прилагането на Конвенцията Минамата, по-специално по отношение на употребата на живак и живачни съединения в козметичните продукти и на производството, вноса и износа на живак и живачни съединения за неразрешени употреби. Комисията следва да направи допълнителна оценка на останалите видове употреба на живак, например в порозиметрията, фаровете и ваксините, както и на необходимостта от изменение на списъка на големите източници на отпадъци, и, когато е целесъобразно, да предложи мерки за постепенно прекратяване на тези употреби и за регулиране на производството, вноса и износа за такива цели.

Изменение 6

Предложение за регламент

Съображение 5 б (ново)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(5б) Като се има предвид липсата на подходящи системи за събиране на продукти с добавен живак в неелектронните и електронните отпадъци, продължават да се наблюдават вторични емисии на живак от депата и инсталациите за изгаряне на отпадъци, което показва необходимостта тези продукти да се събират отделно и по екологосъобразен начин.

Изменение 7

Предложение за регламент

Член 1 – параграф 1 – точка 1 – буква а

Регламент (ЕС) 2017/852

Член 10 – параграф 2 а

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
2а. Считано от 1 януари 2025 г., дентална амалгама не се използва за дентално лечение на нито един член от населението, освен когато това се смята за абсолютно необходимо от страна на практикуващия специалист по дентална медицина въз основа на ***специфичните*** медицински нужди на пациента.	2а. Считано от 1 януари 2025 г., дентална амалгама не се използва за дентално лечение на нито един член от населението, освен когато това се смята за абсолютно необходимо от страна на практикуващия специалист по дентална медицина въз основа на ***надлежно обосновани*** специфични медицински нужди на пациента.

Изменение 8

Предложение за регламент

Член 1 – параграф 1 – точка 1 а (нова)

Регламент (ЕС) 2017/852

Член 11 – параграф 1 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(1а) В член 11 се добавя следният параграф: ***„Продуктите с добавен живак, които все още в обращение и които вече не могат да се използват, се считат за отпадъци и се събират разделно и по екологосъобразен начин.“***

Изменение 9

Предложение за регламент

Член 1 – параграф 1 – точка 1 б (нова)

Регламент (ЕС) 2017/852

Член 18 – параграф 3 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(1б) В член 18 се добавя следният параграф: ***„3а. До 30 юни 2024 г. и на всеки две години след това държавите членки докладват на Комисията за планираните и приложените мерки за намаляване на емисиите и изпусканията на живак от крематориуми.***

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Комисията оповестява публично данните за мерките, докладвани от държавите членки в съответствие с първа алинея.“

Изменение 10

Предложение за регламент

Член 1 – параграф 1 – точка 1 в (нова)

Регламент (ЕС) 2017/852

Член 19 – параграф 1 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(1в) В член 19 се добавя следният параграф: ***„1а. До 31 декември 2025 г. Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно намаляването на емисиите и изпусканията на живак от крематориуми въз основа на докладването, посочено в член 18, параграф 3а, и при целесъобразност изготвя насоки относно технологиите за намаляване на емисиите и изпусканията на живак с цел контрол и намаляване на тези емисии и изпускания от крематориуми, като взема предвид съществуващите насоки.“***

Изменение 11

Предложение за регламент

Член 1 – параграф 1 – точка 1 г (нова)

Регламент (ЕС) 2017/852

Член 19 – параграф 2 а (нов)

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	(1г) В член 19 се добавя следният параграф: ***„2а. До 30 юни 2026 г. Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за оценка на осъществимостта на оттеглянето на изключенията за употребата на дентална амалгама, посочени в член 10, до 2030 г. Този доклад също така очертава въздействието върху здравето на пациентите, зависещи от амалгамни пломби, както и на пациентите като цяло.***

Текст, предложен от Комисията	*Изменение*
	Когато е целесъобразно, Комисията предлага мерки заедно с доклада си, посочен в първа алинея.
	Най-късно до 31 декември 2026 г. Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета относно:
	а) изпълнението и прилагането на Конвенцията, включително по отношение на постепенното премахване на живака в козметичните продукти до 2025 г. от страните по Конвенцията и контрола и премахването на производството, вноса и износа на живачни съединения за незаконни практики в рамките на Съюза и в световен мащаб;
	б) необходимостта от постепенно премахване на оставащите употреби на живак, като например във фарове и порозиметрия;
	в) необходимостта от разширяване на списъка на източниците на отпадъци от живак, посочени в член 11.
	Заедно с доклада си, посочен в трета алинея от настоящия параграф, Комисията предлага, когато е целесъобразно, мерки, като например преглед на Регламент (ЕС) № 649/2012 на Европейския парламент и на Съвета [1а] ***и ограничения на износа на живачен азанид хлорид (HgNH2Cl).***
	[1а] Регламент (ЕС) № 649/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно износа и вноса на опасни химикали (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 60).“

Изменение 12

Предложение за регламент

Член 1 – параграф 1 – точка 1 д (нова)

Регламент (ЕС) 2017/852

Член 19 – параграф 3

Текст в сила	*Изменение*
	(1д) В член 19 параграф 3 се заменя със следното:
3. Комисията представя, ако е целесъобразно, законодателно предложение заедно със своите доклади, посочени в ***параграфи 1 и 2***.	„3. Комисията представя, ако е целесъобразно, законодателно предложение заедно със своите доклади, посочени в ***настоящия член.“***

Изменение 13

Предложение за регламент

Приложение – параграф 1 – точка 2

Регламент (ЕС) 2017/852

Приложение II – част A – ред 4 а

Текст, предложен от Комисията	
„4а. Трилентови лампи с луминофор за общо осветление, които не са включени във вписване 4, буква а).	***31.12.2027 г.***
Изменение	
„4а. Трилентови лампи с луминофор за общо осветление, които не са включени във вписване 4, буква а).	***31.12.2025 г.***

Изменение 14

Предложение за регламент

Приложение – параграф 1 – точка 2

Регламент (ЕС) 2017/852

Приложение II – част A – ред 4 в

Текст, предложен от Комисията	
4в. Нелинейни трилентови лампи с луминофор.	***31.12.2027 г.***
Изменение	
4в. Нелинейни трилентови лампи с луминофор.	***31.12.2025 г.***

Изменение 15

Предложение за регламент

Приложение – параграф 1 – точка 3

Регламент (ЕС) 2017/852

Приложение II – част A – ред 5 а

Текст, предложен от Комисията	
5а. Живачни натриеви лампи с високо налягане (лампи с натриеви пари) (HPS) за общо осветление.	31.12.2025 г.

		Изменение
5а.	Живачни натриеви лампи с високо налягане (лампи с натриеви пари) (HPS) за общо осветление ***c***: а) ***P ≤ 105 W, над 16 mg Hg;*** б) ***105 W<P ≤ 155 W, над 20 mg Hg;*** в) ***P > 155 W, над 25 mg Hg.***	31.12.2025 г.